

DIURNALU GLUMETIU SOCIAL-POLITICU-TOCU.

Diurnalulu acest'a ese in tot'a *Marti-sér'a*; dar' prouumeratiunile se primescu in tóte dilele. *Pretulu* pentru Austro-Ungari'a: pre unu anu e 6 fl., pre I semestru 3 fl., — pentru Romani'a si Tierile latine si streine: pre unu anu 8 fl. (20 franci — lei noi), pre I semestru 4 fl. (10 fr.—l. n.) Unu numeru singlaraticu costa 12 cr. v. a.

Tóte siodenile si assemnat' unite suntu a se tramite la Redactiunea diurnalulu in Gher'a (Szamosujvár.) Er' diurnalele de schimb precum si tóte scrierile de a carora aparentia ar' fi a se face mentiune in acestu diurnalulu suntu a se tramite la *Proprietariulu diurnalulu M. B. Stanescu in Arad.*

Insertiunile se primescu cu 7 cr. de linia si 30 cr. tacse timbrale. La repetiri mai dese a unoru si acelor'asi insertiuni se accóda reduceri insemnate in pretulu de inserare.

Collectantii de insertiuni se împartasescu in %, cuvenitu.

Abonamentele suntu a se face prin assemnatiuni postale: La **REDACTIUNEA DIURNALULU** in Gher'a Szamosujvár. Cei de gente barbara si din tíera straina se voru adresá: in *Siberia* la Tiarulu, in *China* la Ching-chiling-ho, in *Persia* la Siaculu, in *Asia* si in celelalte parti ale lumii la prefectulu *Baniffa*. *Pretulu de abonamentu* se primescu in totu soiulu de bani — numai in bani ideali nu.

Abonamentele pre anulu 1880 se se faca indata!

Pretulu de abonamentu pre I anu e **6 fl.** — $\frac{1}{2}$ anu **3 fl.** $\frac{1}{4}$ anu **1 fl. 50 cr.**

PE GHIACIA.

Tóta lumea pe-'ntrecut'e fug'e se se dé pe ghiacia
Unii 'n mediu, altii spr'e séra, altii chiar' de dimnétia,
Vai si multi mai cadu pe ghiacia!

O cocóna prea frumós'a, cu rosii alburii pe fačia,
Intr'atát'a se avent'a — cându o vodi te prinde grétia,
Vai, de nar' cadea pe ghiacia!

Copilítia ce din fire e usiorica de mînt'e,
Se avent'a sermanic'a. dar' eade cându nice simte,
Cáci multi i facu complimente.

O se rideti de v'oiu spune cá chiar' cei ce dau povetia,
Ómenii cu barbe lunge, inca se dau adi pe ghiacia,
Dar' lunecându — cadu pe fačia!

Ca ministrii, deputatii, inca luneca usioru
Cându s'avent'a 'n luciulu ghegiei, stáundu numai pe unu pitioru,
Ast'a-o sciti din cioroboru.

Ca intréga tier'a nóstra luneca astadi orbesce
O sciti voi, — atát'a numai cá capulu nu si-lu sclintesce
Cáci Donnulu pre ea o padiesce.

Dar' ce dicu, cá si eu iusa-mi, scriindu ast'a poesia
Inca m'avéntaiu cu fačia colu pe ghiacia lucia,
Oh, si-de oiú cadé . . . vai mie!

Patianile si nasdravanile

BARONULUI MINCIUNESCU.

(Continuare.)

Sórele erá la apusu si merindea mea la sférsitu.
Eu me intorceamu catra casa candu o díhania de ursu furiosu, cu gur'a cascata, gata de-a me face' bucati, 'mi curmá drumulu. Inzadaru cautu prin tóte buzunárele pravu si glóntie. Nu gasescu nemicu, decátu doue bucati de cremene de pusca pre cari aveam datin'a de-ale portá la mene pentru tempu de necasu. — Aruncu pre un'a in gur'a fiarei cu atát'a potere incátu strabate pána in fundulu gátului. Acésta bucatura nefiendu pre gustulu ursului, fiar'a se cáu codi si mormái cu disgustu, dándu-mi mie tempu si ocaziune de a-i poté aruncá in gáta si pre a dou'a bucata de cremene. — Acést'a nu numai ca nimeri cá inea se ciocni de cea de antáia cu atát'a vehementia, incátu din ciocnirea loru se escá focu in urm'a carui'a ursulu plesni cu o esplosiune ingrozitóre.

'Mi erá rénduitu cá se fiu atacatu de fiarele cele mai ingrozitóre si cele mai selbatece, chiar' atunci cându eram mai puçinu pregatitu de-a stá fačia cu ele. Asié odata o díhania de ursu nevalesce asupr'a mea cu unu urletu selbatecu, chiar' atunci candu 'mi scosese-mi cremenea pentru de-a mi-o ascuti. — Totu ce poteam face in grab'a mare erá cá se me urcu pre unu arbore inaltu si se me pregatescu de aperare. Spre nenorocirea mea, cându me urcám in susu, scapai cutitulu la pamentu si acum numai aveam decátu degetele, cari inse nu-mi erán de ajunsu pentru de a întiepeni cremenea dela cocosiu (tragatoriu). Ursulu moráia in giurulu trunchiului si eu prevedeam ca preste doue-trei mominte voiú fi spintecatu de fiar'a selbatica. — Asiu fi potutu se dau focu umplaturei, scotiendu scánteii din ochii mei, cum mai fa-

locu nu-mi convenia, căci si la întâi'a practica a lui 'mi casiuase o dorere de ochi din care inca nici acum nu eram deplenu vindecatu. Cautam cu machnire la cutitulu meu infiptu in zapada, dar' tota machnirea mea nu-mi folosia nici catu e negru su unghia. In sfersitu mi-a venitu o idea precatu de fericita pre atatu si de ciudata. Sciti cu totii ca adeveratulu venatoriu, ca si bnulu filosofu, 'si porta tote ale s'ale cu sene-si; incatu despre mene, traist'a mea de venatore e unu adeveratu magazinu in care afli totu ce poftesci pentru tote imprejurarile neasceptate. Cautai prin tréns'a si scosei mai antaiu o bucata de sféra, apoi unu carligu de fieru, si o cutiutia cu smóla care fiendu intiepenita de frigu o pusei in senu ca se se mai moie. — Legai apoi de sfóra cãrligulu pre care 'lu unsei din grosu cu smóla si-lu lasai repede la pamentu. Cãrligulu unsu cu smóla se intiepeni de manunchiulu cutitului si inca cu atatu mai tare, cu catu smól'a, intarindu-se la aeru, se facuse cá cimentulu; asié isbuti cá se-mi redicu cutitulu. — Abia apucái se intiepenescu cremenea, cându ursului i-i vene voi'a de-a se urcá pre arbore.

— Pre legea mea — dísei eu — singuru unu ursu 'si poté alege atatu de bene tempulu.

Si 'lu primii cu o descarcatura atatu de frumósa incatu la momentu 'si si pierdu voi'a de-a se mai urcá pre arbore.

O alta data, fusei inghesnitu asié de aprópe de unu lupu, incatu, pentru de a me aperá, nu mi mai remasese altu mijlocu decatu se-i bagu pumnulu in gura. Inpinsu de instinctulu de-ami aperá vieti'a cu ori-ce pretiu, 'mi bagaiu pumnulu din ce in ce mai afundu prin gátulu lupului, asié incatu braçulu mieu intráse acum pâna la umeru in lupu. — Atát'a inse nu-mi ajungea. Eram nasu in nasu cu lupulu; si ast'felu cautam unulu la altulu potu díce ca nu cu pré mare dragoste. — Ce se me facu? Déca mi-oiu scóte mân'a din gátulu lupului, elu me va si spintecá la momentu. — In scurtu me-am hotaritu. Am apucatu cu mân'a maruntaiele lupului si le trasei in afora asié ca intorsei lupulu pre dosu chiar' cá si pre o manusia, lasándulu mortu pre zapada.

N'asiu fi intrebuintiatu negresitu acestu mijlocu façia de unu câne turbatu, care me urmari intr'o di prin o ulitia a S. Petruburgului.

— De asta data, 'mi dísei eu, nu va fi mai bene decatu se o iái la fuga.

Si cum socotii si facii. Ma pentru cá se fugu mai bene, 'mi aruncái josu mantéu'a si alergai catu potii mai iute catra casa. — Tramiseiu apoi pre servitoriulu mieu cá se mi-o caute; si apoi lasai cá se o asiedie cu cele alalte haine. — A dou'a di audu unu latratu mare in casa, si pre Tóderu care venia spre mene strigându:

— In numele ceriului, d.-le barou, mantéu'a d.-t'ale este turbata!

'Mi cautu repede garderob'a si 'mi vedu tote hainele sfasiat si facute bucati. Servitoriulu avea dreptu, mantéu'a mea era turbata; si chiar' in acestu momentu se aruncase cu turbare asupr'a unei frumóse haine dá gala,

FRIC'A NÓSTRA.

Lumea, tiér'a, cu-'ngâmfaro constatéza ca ni frica
De câte fantasme tote, chiar' de umbr'a ce n'avemu;
Da, striga lumea 'ngâmfata, ne mai sciindu ce se dica
De mâniá, căci noi astadi politici ne aratamu.
Dar' politic'a barbata, lumea 'ntréga de-ar' turbá,
Noi na potemu nici odata altor'a a o lásá!

Se 'ncercau se se redice Slavii din bordeiulu loru
Si-apoi se ne dispute politic'a ce-o avemu;
Mai pretindeau dreptu de limba, dar' Dómne értale loru,
Căci nu sciáu ce se céra, decatu bombaniau mercu;
Slaviloru, din politica, nu vomu cedo nici unu picu,
Nu, Slavulu dela natura nu póte fi politicu.

Romanulu, prostu dela fire, arátá cu atestatu
Cá diu lui-i se compete dreptu egale 'n ast'a tiéra;
Firesce cá déca frica de elu amu fi aratatu,
Prea usioru poté sperare cá-i vomu cedo cev'a éra;
Dar' noi ómeni politici, nui-amu cedatu chiar' nimicu;
Nu diu cá dóra de ace'a suntemu poporu politicu!

Câte fránturi de popóre suntu in tiér'a unгурésa
Tóte voiau in o vreme se devina mari si tari
Ba inca in fanatizmu-si voiau chiar' cá se croiesca
Nesce state mitutele, compuse din proletari.
Firesce cá politic'a nu le suferi
Asta cutediantia mare, chiar' fora-a o pedepsit!

Politic'a sanetósa dela noi fruntasii tierei
Pretinse, ca limb'a dulce ce-o vorbescu ángerii 'n raiu
Se o impunemu la glóte, chiaru cu ajutorulu poterei
Numai so-i vedemu odata mai ciopliti decatu pe cai;
Dreptu cá ei opositiune aretau la inceputu,
Dar' apoi cine-i intréba, de e cev'a de facutu?

Vért-vomu deci limb'a nóstra, unde numai vomu poté,
In culina, satu si scóla, ba si 'n beseric'a loru;
Inavomu dela netrebuici totu ce numai voru avé
Si le-omu si dá recompensa póna le-a trece de doru.
Si in fine credemu tare ca scopula ni lomu ajunge
Ér' de nu teremtette! in ánima-i vomu strapunge.

In dascalu avemu nedejde cá ne-oru partiui fidelu,
Precumu si no-ii tienurámu fora munca tempu de o véra,
Voru vedé ca limb'a nostra s'o 'ntroduca in unu felu
Prin scólele dela sate, apoi pe venitoriu éra
Li vomu stringe la curse si-i vomu solvi prea frumosu
Póna vomu poté trantire prostele loru limbe josu!

Ce-i droptu si adeveratu, nici la draculu nu-i mintiuna,
Dice o dicala vechie, noi ast'a o iscalimu!
In popimea romanésca, inc'avemu sprigina buna
Si cu ajatorulu — loru crediu cá o se reesimu.
Numai nu sciú ce voesce Baritiu si cu Muresianu
Cá adesea-o palmuesce si-i pune la nasu hireanu —

Frica deci de dascalime si popime nu portamu,
Si n'amu avea nici chiar' grigia cându am poté arestá
Pe Baritiu, pe Muresianulu, Deususianulu si Negrutiu,
Pe Cipariulu, Moldovanulu si inca mai atáti'a,
Se-au incá-i de i-amu atrage la recoritoriulu putiu
Cá se jóce dupa strun'a carea noi o incordamu!

Scurtu, de veneticii tierei frica mare nu portamu,
Dar' — dupa cumu dice cel'a: hátra van — de ce me temu,
Germanii si germanismulu, voru luá si ce n'avemu;
Daci — diu diu — mi e frica

Căți magnăți din neamuri nostru, nănbăi mără angureșca
Se punu cu mare sudóre a inveti'a di si nópte.
In loculu limbei materne — pe cea prósta germanésca
Si nu vréu a dá urechia, nieri chiar' magiareloru siópte:
Frica ne cuprinde mare, ca Germanii de nimicu
'Si-oru formá la noi in tíera partidulu loru politicu.

J. P. R. de alalta-eri,

secretariu la ministeriu,

cu pinteni si cu mustetie,
si la cisme totu cu cretie!

Receta pentru de a gasi unu barbatu.

1. Mai multu simtiu comunu si mai pușinu spiritu.
2. Mai multe ocupatiuni folositorie si mai pușina toaleta si luesu.
3. A se ocupá mai multu de afacerile casei de cátu de Misterile Parisului.
4. A si repará hainele si ciorapii de cátu a se ocupá de frivolitati.
5. A cetí carti de menagiu si bucataria, carti morale si instructive, ér' nu jurnale de moda.
6. A nu face toalete care sparia pung'a candidatiloru de maritagiu.
7. A probá in fine barbatiloru, cá ei voru gasi in soșiele loru unu ajutoriu si amicu, éra nu o piedeca si ruina, — mangaiare si fericire dar' nu otrava si mórte.

Cându femeile se voru convinge de necesitatea si folosulu acestei recete, atunci numerulu dameloru nemaritate va scadé si voru fi mai fericite precum si barbatii. *Perdafulu.*

MUSTRAREA MUIEREI.

(Refrenu la: **Necasulu unui barbatu cu muiere rea**“).

Barbatiele, fétulu meu,
Nu te tíenu io asié reu,
Totusiu nu te superá,
Pentru cá te-oiu întrebá:
Ce-alianu si ce dusi rei,
Totu aveti voi pe femei?
Cá ori si cum voi gânditi,
Cu ele v'ajutoriti;
Cá de nu v'ar' trebui,
N'ati umblá a-le peti . . .

Pâna ce 'su la parinti,
Stati de dragi se-le 'nghititi:
Dupa ce le-aveti soșii,
Câti-va ani e cea de-ántái, —
Apoi v'afflati banutti
Câci nu le ati rosa 'n dinti!
Ori pro care se-o luati,
Vina cauta se-i aflati:
Nu ve uitati si la voi.
Câte vini v'amu dá si noi.
Da noi daca nu putemu,
Cauta numai se rabdamu.
Dar' cându amu avé putere,
Se ve damu si noi pe piele,
Cum si voi nóue ne dati,
N'ati umblá totu bosumflati:
Credu cá v'ati mai domoli
Si nu ne-ati totu asupri:
V'ati stringe córnelé 'n sacu,
Nu ne-ati sari totu in capu.

Asculta dragutiulu mieu;
Ce ti-oiu povesti si eu:
Câte dile trecu in anu,
Si nu faceti nici unu banu,
Siedeti colaciti pe vétrea.
Pâna faceti locu in pétra:
Si ne nadusiti in pripa
Cu spurcatiunea de pipa. —

Numai din pipa se tragu,
Ba seracele femei,
Stai de mil'a loru se piei;
Si-unu creitiariu ce ele'lu facu,
La scodolescu pe tabacu.
Apoi voi nu aveti vini?
Cându mergeti pe la vecini,
De diu'a 'ntréga siedeti,
Pân' vi gur'a chiar' horneti.
Ba pe-acolo 'su si vecine,
Le scití voi destulu de bine!
Apoi totu noi suntemu rele,
Si bune suntu numai ele.
Dar' noi lucramu totu in vighu,
Fie plóie, fie frigu.
Ba chiar' de destule ori,
N'alegemu nici serbatori.

Cându gândescu si me socotu,
Mi-se face in grumazi botu, —
Cátu necasu mai avemu noi,
Si cu murdarii de foi:
De câte ori nóptea sári,
Pâna-i cresci si i-i vedi mari.
Ba inc'apoi déca crescu,
Si ei te mai necajescu.

Da de câte ori patiesci,
Ti uritu se povestesci,
Cu-unu petioru légeni haiatú,
Cu cel'altu sprijini barbatú, —
Tóta diu'a te sfadesce,
Ser'a ti-se lingusiesce.

Si totusiu nu li rusine,
De dñeu cá nóue ni bine,
Si cá suntemu odichnite,
Par' cá i-su esiti din minte.
Pre cându ei in serbatóre,
Se iau iute pe petióre,
Si se ducu de ici cólea,
Pâna-i ajunge setea.
Spune-mi dara, dreptu graiescu?
Dieu cá-i dreptu, precum traiescu!
Si déca ve departati,
Apoi numai inturnati,
Pân' abia 'n petiore stati,
De nu-i golu nice unu matiu.
Ba nici atunci n'ati vont
Déca nu ne-amu osteni,
Se mergemu noi dupa voi,
Se v'aducemu dinapoi.
Si déca venití acasa,
Nu remâne blidu pe mésa,
Ci tóte-su in noi si-'n usia —
Apoi se taci cá-o papusia.

Asi'a inca totu ar' fi
Déca nu ne-ati si 'mblati.
Da ne piepten'ati de-a-mâna,
Cu ce ve vine la mâna.
Si-apoi tocm'a 'ntr'alu nostu butu
V'apuecati si beti mai multu.

Nu grigiti cá nu suntu bani
C'aveti boi, oi si cârlani,
Séu de nu: vre-o bucatióra,
(Nu lasati curéau'a góla)
Séu de nu-su nici bucatióra,
Ve lasati insetati óre?
Ba nu! c'aveti omená
La jidovu, vedel'asiu glie!
Duceti bârne, duceti trunchi,
Vindeti boi si faceti junci.
Si moinitiele pe siesu
Mai nu facu nice ovesu;
Cá-ci cându ducu altii gunoiu,
Voi totu trageti la fliscoin.

Apoi biat'a de femeia
Totu se rabde, au se pieia.
Hm! dómne multu mai trudesce,
Femeia, pâna traiesce?!
Apoi, barbate, barbate,

Si vedi, câte-am colindatu,
Totu ar' mai fi de rabdatu,
Totu ar' fi cum biata-ar' fi
Ai rabdá si-ai inghití, —
Cându n'ati da de cele rele
Ce ve storeu pâna la piele.
Dar' voi cum dati de alt'a
Apoi pe-a vóstre le-ati dá,
Da, le-ati dá in alta tiéra,
Se nu le mai vedeti éra.
Atunci nemicu nu ve place,
Ori ce femeí'a ve face.
Totu bufniti si suduiti,
Par' cá sunteti chiar' smintiti,
Atunci norocu bunu tienéla,
Poti totu traf buduhala;
Atunci poti totu vigu lucrá,
Numai platesci nemic'a.

Si cându ar' fi cele rele,
Care umbla se ve-'nsiele,
Mái bunc, mai frumusiele,
Nu ne-arú mai fi nici o jele,
Da-su mai próste mai urite,
Murdare si cotozite.

Si-apoi se nu dici nemica,
Se taci cá si o furnica?
Ba dieu nu ve pará ciuda,
Cá de-ai fi chiar' si o duda,
Cauta se te sfadesci,
Cá altfeliu nu-o se traiesci
Nici cu-unu betívu de barbatu —
Vedel'asiu de totu umflatu.

* *

Apoi n'ai ce mai alege,
Si domnii 'su totu de-o lege.
Cá eu la domni am slujitu,
Intre dènsii am truditu;
Supera si ei pe dómne,
Destulu, o! feresce Dómne,
Mái alesu cum am vediatu
Pe cei insurati de multu.

Cum se scóla — bombânescu,
Si mustetiele-si sucescu;
Ér' dupa ce-au frusitucatu,
Se ducu incetu catra satu,
Si atât'a siedu de multu,
Pâna de-ameadi a trecutu,
Dómn'a trebue se-accepte,
Pâna-lu aude pe trepte,
De multe ori se recesce
Mâncarea, pâna sosesco,
Apoi totu dómn'a-i de vina
La prândiu precum si la cina;
De prândiesce se întinde
Pe sofa pân' somnu-lu prinde,
Dupa ce dórme de-ajunsu,
Se scóla si éca-i dusu,
Pâna sér'a catra diece.
Pre unde vré, se petrece.

O dá câtu se întemplá,
De chiar' dómn'a me mâna:
Se vedu ca unde remâne
De acasa nu mai vine!?
Apoi dupa ce vinia,
Si dómn'a cumva dicea
Cev'a, séu chiar' 'lu sfadta,
Se mirá ce a graiitu.
Erá de buduluitu.
Si cându la bucataria,
Trebuia bani de chârthia,
— Cá de-argintu nu pré erá —
De cerea cumva se-i dea
La multe ce-i trebuia
Se ducea nu-lu mai vedea
Pâna nóptea târdiu bea.
Si-apoi mai suntu si reporturi
Jocuri in carti si confecturi. —
Cauta se mai chieltuiesca
Nu-i câtu lumea se traiesca.

Hei dómne, o sfinte dómne!
Estea facu chiar' si la dómne
Frumosulu loru peru câruntu,
Ér' nu ca mânânca untu.

Apoi dragutie barbate
Se n'avemu si noi dreptate?
Se dicemu câte cev'a
De stemperatu inim'a,
Cá de nu-amu crepá de locu
Cum crepa capusí'a'n focu.

J. M-ilu.

Cându se va cunósee caus'a bólei?

Trei medici tienurá consiliu asupr'a unui greu-morbosu.

Dupa indepartarea loru morbosulu chemá la patu
pe servitoriulu seu si 'Iu întrebá:

— Ei bene, bunulu meu servitoriu, tu ai insoçitu
pre medici pâna la usia, nu i-ai auditu ce opiniune
avéu asupr'a bólei mele?

— Dieu, d-le, ei nu se potéu întielege nici de-
cumu, fie-care 'si avea opiniunea s'a deosebita de acelu
alaltu, — dara celu mai betrânu, cá mai cu mente, í-
linisci dicându-le se aiba pucina pacientia cáci prin
sectionare se voru poté lamuri pe deplenu despre caus'a
bólei D-t'ale.

GACITURA

PENTRU CUNOSCATORII DE GEOGRAFIA.

*Ici in zon'a stêmparata s'a formatu cá din poveste
Unu statu mândru si potiute, ce din di in di 'nflorcesce.*

Cultur'a face pasi repedi, inaintéza mereu

In acést'a tiéra mândra, in veciniculu eliseu;

Cu cultur'a mâna'n mana si averea se maresce,

Tempu ferice, tempu de auru, ori ce urma ne vestesce.

Pace, linisce, repaosu domnesce pentru vecia,

In asta tiéra ferice, in mândr'a imperatia.

Aci nu-i cá'n alte state, ce-su remase in cultura:

Ómu de omu se nu încapa, omu de omu se dica hula,

Ci sânt'a sinceritate, marea generositate,

Cu fratie reciproca, unulu altui'a imparte.

Aci nu esistu procese, advocati, judecatori,

Nu su urme de strâmbatate, nice de esecutori;

Libertatea-'n originé aci-si afla patri'a s'a,

Securu este fie care (cé'n mormentu-si va intrá.)

De gradine rapitóre nu e imaginatiune,

In acést'a statu potiute, formatu cá prin o minune:

Ursulu, lupulu si dihorulu, porculu si vulpea vicléna,

'Si traescu tempulu de auru, for' se pata vre-o prihana,

In asta tiéra dotata dela natura frumosu,

Dreptu ca ele incafacu la ómeni mare bene, multu folosu.

Spuna-mi acumu invetiatiu, sciutori de geografia.

Ce nume pórtá acést'a vestita imperatia?

Ér' in semnu de recompensa, pentru-unu respunsu studiatu

Le promitu calea deschisa la Vatiulu celu laudatu!

i. p. r.

STAFETA SATULUI

Chiar' acum a sositu a-casa din o caletoria lunga. adu-
cându cu sene 23 gravure frumóse pentru „Gur'a Satului.”
Publicarea acestoru gravuré prin cari se caracteriséza fórté
nimeritu situatiunea politica de astadi se va incepe
in nrulu 1 din anulu urmatoriu.

Anu nou fericitu!

